

Ictimai Səhiyyə fakultəsi

050803 – Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə

Fənin kodu – İF-18

Manipulyasiya prosedurları

Sillabusu

V semester (payız semestri), 2023

Təhsil pilləsi: Bakalavriat

İxtisas: Fizioterapist və reabilitoloq

Tədris edilən fənnin növü: Əsas

AKTS: 6 kredit

İxtisasın adı: Fizioterapiya və tibbi reabilitologiya

Versiya: versiya 2

Müraciət tarixi: il/ay/gün (müraciətə (ərizəyə) baxış müddəti 2 ay təşkil edir)

Təsdiq tarixi: il/ay/gün

Təsdiq edilmiş dərs proqramını əvəz edir: il/ay/gün

Qərar və təsdiq

Bu dərs proqramı -10.09.2023-cü il tarixində hazırlanmışdır. Dərs proqramı Müvafiq

Fakültə və İnnovasiya və keyfiyyətin idarə olunması şöbəsinin rəhbərləri tərəfindən yoxlanılmışdır. Proqram -- _____ 2023-cü il tarixində təsdiq edilmişdir.

Qeydiyyat nömrəsi: Bu nömrə Tədris Departamenti tərəfindən veriləcək təsdiq nömrəsidir. Qeydiyyat nömrəsi fənnin koduna və verilmə tarixinə əsasən formalaşır.

Məsələn: İxtisasın kodu, fənnin kodu və təsdiq tarixi.

Kafedranın adı	Ünvan	Dərsin vaxtı	Web ünvan	Əlaqə nömrəsi
Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya	Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Mərdanov qardaşları 100	08:30 16:10	https://amu.edu.az/page/198/fizioterapiya-ve-tibbi-reabilitasiya-kafedrası#	0124413318

Tədris dili: Azərbaycan,

Fənni tədris edən müəllim(lər)

1. Vuqar Aslanlı –fizioterapist
08.30-16.12
+994708969919

Fənnin ardıcılıq və bacarıq şərtləri	
Skills which are expected	
Öncə tədrisi zəruri olan fənlər (Prerekvizit)	İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya-2 İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya-2

	Normal fiziologiya-1
Özündən sonra tədrisini saxladığı fənlər	Fiziometrik göstəricilərin qiymətləndirilməsi

Fənnin təlim nəticəsi:

Müalicə masajını təyin edə biləcək

2-Masaj üsulları və texnikasının refleks, mexaniki, fizioloji və klinik təsirləri haqqında əsas məlumatlar əldə edəcək,

3-Masaj müalicəsini planlaşdırarkən lazımı qiymətləndirmələr aparmağı öyrənir və göstərilən hallarda müalicə seçimini planlaşdıracaq.

4-Masaj üçün əks göstəriş ola biləcək patologiyaları öyrənəcək

5-Tədris olunan metod və üsulları tətbiq edəcək

6-Klinikada masaj təcrübəsinin istifadəsi üçün qərar qəbul etmə prosesini tətbiq edəcək
differensiasiyasını aparacaq

Fənnin məzmunu

Şagirdlərə masaj texnikası haqqında əsas nəzəri və praktiki məlumatlar vermək, masajın istifadə edildiyi müxtəlif vəziyyətlərdə qiymətləndirmə və tətbiq etmə baxımından əsas anlayışları öyrənmək, fizioterapiya və reabilitasiya sahəsində tətbiq etmə və problem həll etmə bacarıqlarını inkişaf etdirmək, xüsusi masaj texnikalarının mexaniki, fizioloji, psixoloji və refleks təsirləri, tətbiq edildikdən sonra effektivliyi müəyyən etmək üçün istifadə ediləcək qiymətləndirmə metodları, bu metodların praktik tətbiqi, göstərişləri və əks göstərişləri öyrənmək, bu fəndə tələbəyə, masaj texnikası haqqında əsas nəzəri və praktiki məlumatlar vermək, masajın istifadə edildiyi müxtəlif vəziyyətlərdə qiymətləndirmə və tətbiq etmə baxımından əsas anlayışları öyrənmək, fizioterapiya və reabilitasiya sahəsində tətbiq etmə və problem həll etmə bacarıqlarını inkişaf etdirmək fənnin əsas mahiyyətini təşkil edir.

Xüsusi masaj texnikalarının mexaniki, fizioloji, psixoloji və refleks təsirləri, tətbiq edildikdən sonra effektivliyi müəyyən etmək üçün istifadə ediləcək qiymətləndirmə metodları, bu metodların praktik tətbiqi, göstərişləri və əks göstərişləri öyrənilməlidir.

Fənnin tədris formatı

1. Üz-üzə

Fizioterapist ixtisası üzrə II. kurs tələbəri üçün “ Manipulyasiya Prosedurları I,, fənnindən müəhazirələrin mövzu planı payız (III sōmestr)

Həftə	Mövzu	Ədəbiyyat	Saat
1	Masaj tarixi, fərqli masaj texnikası, məqsədləri, tətbiq prinsipləri, effektləri	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
2	Masaj dozasının müzakirəsi, alt və yuxarı ekstremal masaj	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
3	Praktik tətbiqetmələrin təkrarlanması, masaj və əks göstərişlərin müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
4	Arka, boyun, qarın və üz masajı	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
5	Ümumi praktikanın təkrarlanması, idman masajı və mexaniki masaj metodlarının müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
6	Ümumi praktikanın təkrarlanması, idman masajı və mexaniki masaj metodlarının müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
7	Birləşdirici toxuma masajının (KDM) tətbiqindən əvvəl ediləcək ilk qiymətləndirmələrin müzakirəsi və praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
8	Lumbosakral bölgə (əsas bölgə), Aşağı torakal və skapulyar bölgə KDM	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage",	3

	masajı	Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	
9	İntercapular, servikal, oksipital bölgə KDM masajı	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
10	KDM tətbiqindən və ümumi praktikaya baxıldıqdan sonra reaksiyaların müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
11	KDM-nin yuxarı və alt ekstremal sahələrdə masaj	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
12	KDM üst və alt ekstremal sahələrdə masaj	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
13	Çanaq, qarın, sinə və üz bölgəsi KDM və müxtəlif xəstəliklərdə birləşdirici toxuma masajının istifadəsi müzakirə	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
14	Ümumi praktikaya baxış, masaj texnikasının müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3
15	Ümumi praktikaya baxış, masaj texnikasının müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	3

Cemi 30 saat

“ Manipulyasiya Prosedurları I,, fənnindən seminar məşğələlərin

mövzu planı

payız (III sümestri)

haftalar	Mövzu	ədəbiyyat	saat
1	Masaj tarixi, fərqli masaj texnikası, məqsədləri, tətbiq prinsipləri, effektləri, masaj hərəkətlərinin praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
2	Masaj dozasının müzakirəsi, alt və yuxarı ekstremal masajın praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
3	Pratik tətbiqetmələrin təkrarlanması, masaj və əks göstərişlərin müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
4	Arka, boyun, qarın və üz masajının praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
5	idman masajı və mexaniki masajının praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
6	idman masajı və mexaniki masajının praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
7	Birləşdirici toxuma masajının (KDM) masajının praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4

8	Birləşdirici toxuma masajının (KDM) masajının praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
9	Lumbosakral bölgə (əsas bölgə), Aşağı torakal və skapulyar bölgə KDM praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
10	İntercapular, servikal, oksipital bölgə KDM praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
11	KDM tətbiqindən və ümumi praktikaya baxıldıqdan sonra reaksiyaların müzakirəsi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
12	KDM-nin yuxarı və alt ekstremal sahələrdə praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
13	KDM üst və alt ekstremal sahələrdə praktik tətbiqlər	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
14	Çanaq, qarın, sinə və üz bölgəsi KDM-nin praktik tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4
15	müxtəlif xəstəliklərdə birləşdirici toxuma masajının istifadəsi tətbiqi	1- Yüksel İ, Masaj Teknikleri, Hipokrat Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, 2018. 2- Andrade CR, Clifford P."Outcome-Based Massage", Lippincott Williams&Wilkins, Philadelphia, 2001. 3- Fritz S. "Mosby's Fundamentals of Therapeutic Massage", Mosby Lifeline, St Louis, 1995.	4

Cemi 60 saat

Tədris və öyrənmə metodları

- mühazirə, seminarlar

Qiymətləndirmə üsulları	Qiymət (bal)
Semestr sonu imtahan	50
Cari qiymətləndirmə kollokvium	40 – 2022/2023 tədris ilində I kurs, 30 – digər kurslar
Davamiyyətə görə qiymətləndirmə	0 – 2022/2023 tədris ilində I kurs, 10 – digər kurslar
Sərbəst iş	10

Qiymətlərin dəyərləndirilməsi

Hərf işarələri	Bal	Qiymətin açıqlaması
A	91-100	“Əla”
B	81-90	“Çox yaxşı”
C	71-80	“Yaxşı”
D	61-70	“Kafi”
E	57-60	“Qənaət bəxş”
F	0-50	“Qeyri kafi”

Hər bir sərbəst işin aşağıda göstərilədiyi kimi qiymətləndirmə sistemi olmalıdır.

Fundamental və laboratoriya fənlərdə bir və ya iki sərbəst iş olmalıdır (Essay və ya layihə əsası).

(İki sərbəst iş verilsə, hər birinin öz qiymətləndirmə sistemi və müəyyən edilmiş meyarların balı olmalıdır. 10 ballıq sistem olduğundan, qiymətləndirilən sərbəst işin hər biri 5 ballıq sistemdən ibarət olmalıdır)

**(PBBM) Prosedur bacarıqlarının birbaşa müşahidəsi
(Direct Observation of Procedural Skills- DOPS)**

Tələbənin və ya rezidentin prosedur bacarıqlarını qiymətləndirmək və rəy bildirmək üçün nəzərdə tutulmuş Mini-CEX-in variasiyasıdır. Mini-CEX-də olduğu kimi, tələbə və ya rezident “real” xəstələrdə proseduru həyata keçirən iş yerində müşahidə olunur. Təhsilalan təyin olunmuş siyahıdan qiymətləndiriləcək vaxtı və proseduru, məsələn, mərkəzi venoz xəttin daxil edilməsi, arterial qan nümunələrinin götürülməsi, elektrokardiografiya və intubasiyanı seçir. Qiymətləndirməni aparan şəxs klinisist və ya səhiyyə qrupunun başqa bir üzvü ola bilər.

Prosedur bacarıqlarının birbaşa müşahidəsi (PBBM-DOPS)

Təhsilalan		Müəllim/Kurator	
Ad. Soyad. Ata adı		Ad. Soyad. Ata adı	
qrup nömrəsi:		Vəzifə:	
Qiymətləndirmə tarixi:		Kafedranın adı:	
RƏY:			
Şifahi və yazılı rəy qiymətləndirmənin məcburi komponentidir.			
Ümumi			
Güclü tərəfi			
Biliyin təkmilləşməsinə ehtiyac var			
Təvsiyə olunan tədbirlər			
BU FƏALİYYƏT HAQQINDA TƏHSİLALANIN FİKİRLƏRİ (istəyə bağlıdır)			
Bu təcrübədən nə öyrəndim?			
Nəyi yaxşı etdim?			
Nəyi yaxşılaşdırmaq və ya dəyişdirmək lazımdır? Mən buna necə nail olacam?			
Göstəricilər			
M = Müşahidə olunmur İTO = İnkişaf tələb olunur, Q = Qənaətbəxş (heç bir təşviq və ya müdaxilə tələb olunmur) Ə = Əla			
Domen		Reytinq	Ş ə r h l ə r
1: Müəllimə/Kuratora göstərişləri, anatomiyanı, prosedurları və ağırlaşmaları təsvir edir			
2: Xəstəyə proseduru və mümkün fəsadları izah etdikdən sonra razılıq alır			
3: Razılaşdırılmış protokola əsasən prosedura hazırlaşır			
4: Effektiv analqeziya və ya təhlükəsiz sedasiya tətbiq edir (anestezioloq			

yoxdursa)			
5: Alətlərdən və kəsici alətlərdən yaxşı aseptik və təhlükəsiz istifadəni nümayiş etdirir			
6: Rəhbər qeydlərə uyğun olaraq texniki aspektləri yerinə yetirir			
7: Hər hansı gözlənilməz hadisə ilə məşğul olur və ya lazım gəldikdə kömək istəyir			
8: Tələb olunan sənədləri tamamlayır (yazılı və ya diktə ilə)			
9: Prosedur boyu xəstə və işçi heyəti ilə aydın şəkildə ünsiyyət qurur			
10: Prosedur boyu peşəkar davranış nümayiş etdirir			
Ümumi nəticə			İşarələyin
Prosedur Əsaslı Qiymətləndirmənin (PBA) tamamlanmış elementlərinin yerinə yetirildiyi səviyyə			
Səviyyə 0 1-2 bal	Ümumi mühakiməni dəstəkləmək üçün kifayət qədər sübut müşahidə edilməmişdir		
Səviyyə 1a 3 bal	Təlimatın köməyi ilə tibbi yardımı göstərməyi bacarır (prosedurun bütün mərhələləri ilə tanış deyildi)		
Səviyyə 1b 4 bal	Təlimatın köməyi olmadan tibbi yardımı göstərməyi bacarır (prosedurun bütün addımlarını bilir və növbəti hərəkəti gözləyirdi)		
Səviyyə 2a 5 bal	Prosedurun əksəriyyəti/bütün (və ya yerinə yetirilən hissə) üçün tələb olunan təlimat		
Səviyyə 2b 6 bal	Rəhbərlik və ya müdaxilə yalnız əsas addımlar üçün tələb olunur		
Səviyyə 3a 7 bal	Minimum rəhbərlik və ya müdaxilə ilə həyata keçirilən prosedur (vaxt aşırı köməyə ehtiyacı olurdu)		
Səviyyə 3b 8 bal	Prosedur rəhbərlik və ya müdaxilə olmadan səriştəli şəkildə yerinə yetirildi, lakin özünə inam yox idi		
Səviyyə 4a 9 bal	Prosedur heç bir rəhbərlik və ya müdaxilə olmadan yüksək standartlara uyğun inamla yerinə yetirildi		
Səviyyə 4b 10 bal	4a kimi və ümumi problemlər/mürəkkəbləri qabaqlamağı, qarşısını almağı və/və ya onlarla məşğul olmağı bacardı		
PBBM detalları			
Prosedurun adı:			
Əvvəl yerinə yetirilən prosedur sayı:			Məsələn: Təcili yardım, stasionar, ambulator və s. (zəhmət olmasa dairə edin)
Simulyasiya edilmiş bir şəraitdə həyata keçirilir			
Simulyasiyanın təsviri:			
PBBM praktik məşğələ vaxtı həyata keçirilir Bəli / Xeyr Əgər Bəli (neçənci həftədə aparılır)/ Əgər Xeyr (səbəb-qeyd)			
Prosedurun çətinliyi: adi haldan daha asandır		Orta çətinlik	Həmişəkindən daha çətin
Tələbənin/rezidentin imzası:		Qiymətləndiricinin imzası:	

Sərbəst işlərin təhvil verilməsi üçün son tarixlər	İmtahanların tarixləri
dekabr	yanvar

Tapşırıqların və imtahanların xarakteri.	Keçmiş imtahanların nümunələrinin olması (testlər, imtahandan çəkilişlər, sərbəst işlərin yaxşı nümunəsi və s.)

Студенческий Кодекс Поведения/ Tələbənin Davranış Kodeksi

Link

Universitet siyasəti – akademik dürüstlük

Link

Akademik dürüstlük prinsipi və plagiatlıq

Azərbaycan Tibb Universiteti mütəmadi olaraq akademik dürüstlük prinsipinə əsaslanan öyrənmə mədəniyyətini inkişaf etdirməyə çalışır. ATU-nun bütün heyətindən və tələbələrindən bu akademik dürüstlük prinsipinə riayət etmələri tələb olunur. Akademik pozuntunun bir növü olan plagiat, dürüstlük prinsiplərinə xələl gətirir və ATU-da buna yol verilmir.

Plagiat başqasının dərc edilmiş və ya dərc olunmamış ideyalarının istinadsız istifadəsi kimi müəyyən edilir. Bu, məqalənin bir hissəsinin və ya bütövlükdə yeni müəlliflik altında təqdim edilməsi ola bilər. Plagiat müəllifin öz materialından təkrar istifadə etməsini əhatə edir (bəzən “lazımsız nəşr” kimi də tanınır). Plagiatdan qaçmaq üçün mənbələr açıqlanmalıdır. Sitatlar dırnaq işarəsinə qoyulmalı və ya yenidən yazılmalıdır. Əgər başqasının yazılı materialının illüstrasiyalarından və ya materialın böyük hissələrindən istifadə ediləcəksə, müəlliflər icazə almalı və müvafiq sitat gətirməlidirlər.

Aşağıda plagiatın nə olduğu və bu barədə əlavə məlumatı haradan əldə edə biləcəyinizlə bağlı məlumatlar əks olunmuşdur. Hər hansı tapşırıq və akademik işlərinizdə plagiatdan yayınmaq üçün plagiatın nə olduğunu başa düşdüyünüzə əmin olmaq ATU tələbəsi olaraq daşdıığınız məsuliyyətin bir hissəsidir.

Plagiatlıq nədir?

Plagiatlıq “**bu və ya digər şəxsə məxsus söz və ya fikirlərin mənbəyinə istinad etmədən öz adı altında tamamilə və ya qismən istifadə edilməsi**” deməkdir. Plagiat bir növ intellektual oğurluqdur. Bu, qəsdən fırıldaqçılıqdan, söz və ya fikrin hər hansı mənbədən düzgün şəkildə istinad edilmədən kopyalanmasına qədər bir çox formada ola bilər. ATU plagiatı aşağıdakı kateqoriyalara ayırır:

- **Birbaşa köçürmək:** Mənbəyə istinad etmədən və dırnaq işarələrindən istifadə etmədən orijinal mətn və ya fikrlə eyni və ya tamamilə oxşar sözlərin istifadəsi. Buraya kitabdən, məqalədən, hesabatdan və ya digər yazılı sənəddən, təqdimatdan, kompozisiyadan, çertyojdan, tərtibatdan, qrafikdən, sxemdən, kompüter proqramından və ya proqram təminatından, veb saytdan, internetdən, digər elektron mənbədən və ya başqa birinin tapşırığından

materialların, ideyaların və ya konsepsiyaların müvafiq şəkildə istinad edilmədən surətinin kopyalanması daxildir. Buraya eyni zamanda sitat gətirilən və sitatsız (kopyalanan) hissələrin birləşdirilməsi də daxil ola bilər.

- **Mənbənin yanlış parafraz edilməsi:** Əsas məzmun və strukturu eyni saxlamaqla, mənbə materialda bir neçə söz və ya ifadənin dəyişdirilməsi. Bu eyni zamanda, bir şəxsin digərinin fikir və ya sözlərini mənbə göstərmədən başqa sözlərlə ifadə etdiyi təqdimatlar və müvafiq istinadlar olmadan sitat və izahatları yeni bir bütün halında birləşdirmək üçün də keçərlidir.
- **Mozaik/Yamaq işi plagiat:** Başqa mənbələrdən bir nüsxənin müxtəlif hissələrini götürüb onları birləşdirərək yeni bir hissə yaratmaq və onu öz orijinal əsəri kimi təqdim etməkdir.
- **Gizli razılaşma:** İşin tamamilə və ya qismən başqa insanlarla sövdələşmə nəticəsində hazırlanmış müstəqil iş kimi təqdim edilməsi. Buraya başqasının akademik işini plagiat etmək, oğurlamaq və ya surətini kopyalamaq, başqasının işini tamamlamağı təklif etmək və ya akademik işi tamamlamaq üçün ödəniş tələb etmək və ya almaq üçün təqdim etdikləri işləri başqa tələbəyə təqdim edən tələbələr daxildir. Bunu akademik əməkdaşlıqla qarışdırmaq olmaz.
- **Sövdələşmə hiyləsi:** Eyni zamanda “xəyali müəlliflik” kimi də tanınan bu kateqoriya gizli sövdələşmənin bir formasıdır. Bu hal tələbə və ya tədqiqatçı başqa bir şəxsə işi onlar üçün tamamlamağı tapşırıqda və sonra işi öz işi kimi təqdim etdikdə baş verir. Buraya tələbənin və ya tədqiqatçının əsasən başqasının işi olan və redaktə edə biləcəyi işi təqdim etdiyi, tələbə və ya tədqiqatçının başqası tərəfindən əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilmiş (kiçik düzəlişlərdən daha artığı) qaralama versiya hazırladığı hallar daxildir.
- **Sitatın mənbəsi haqqında yalnız məlumatın verilməsi:** Oxunmamış mənbələrə istinad etməklə, məlumatın əldə edildiyi “ikinci dərəcəli” mənbəni göstərməmək. Buraya uydurma sitatlar və ya mətbəə xəttələrindən kənara çıxan yanlış sitatlar daxil ola bilər.
- **Özünə plagiatlıq:** Daha əvvəl təqdim edilmiş əsəri yenidən nəşr edən və onu tamamilə və ya qismən əvvəlki işə istinad etmədən yeni fikir və ya əsər kimi təqdim edən müəllif. Özünə plagiatlıq həmçinin “yenidən emal”, “təkrarlanma” və ya “tədqiqat nəticələrinin istinad edilmədən bir neçə dəfə təqdim edilməsi” kimi də adlandırılır. Tələbə kontekstində, özünə plagiatlıq, lazımi sitat olmadan artıq qiymətləndirmə üçün təqdim edilmiş işin hissələrinin və ya hamısının təkrar istifadəsini nəzərdə tutur. Tələbə bir dərsi təkrar edirsə, eyni qiymətləndirmə hissəsini tam və ya qismən yenidən təqdim